

## ■ T. Tomkins - Too much I once lamented

cd1-track 2

De vragen 1 t/m 9 gaan over een vijfstemmig madrigaal van Thomas Tomkins (1572–1656).

De inhoud van de tekst is in het kort:

Een man die lange tijd door de liefde gekweld werd, heeft eindelijk zijn geluk gevonden.

Dit madrigaal is vijfstemmig met als stemsoorten: sopraan, alt, tenor, bariton en bas. Alle partijen, óók de sopraan- en de altpartij, worden door *mannen* gezongen.

*Je hoort het begin drie keer.* 'Too much' wordt vier keer ingezet.

2p 1  Vul de stemsoorten in bij inzet 1 en inzet 3.

inzet 1	inzet 2	inzet 3	inzet 4
.....	tenor + bariton	.....	bas

cd1-track 3

*Je hoort een iets langer fragment vanaf het begin twee keer.* De tekst staat afgedrukt.

Too much I once la-men-ted

Op de meeste lettergrepen van deze zin wordt telkens één noot gezongen. Op één lettergreep wordt een aantal keren *meer* dan één noot gezongen.

1p 2  Onderstreep deze lettergreep.

cd1-track 4

De tekst van regel 2 staat afgedrukt.

While *love my heart* tormented

Deze tekst wordt drie keer ingezet door steeds twee stemmen tegelijk (stemparen).

1p 3  Hoe bewegen deze stemparen zich steeds ten opzichte van elkaar bij het cursief gedrukte gedeelte? (Geef de technische term.)

*Je hoort het fragment drie keer.*

.....

cd1-track 5

*Je hoort een ander fragment vijf keer.* In de *lage* stemmen wordt twee keer dezelfde melodie van twee maten gezongen. Het ritme is gedeeltelijk afgedrukt.

3p 4  Noteer het ontbrekende ritme.



cd1-track 6

*Je hoort het zojuist beluisterde fragment en het vervolg drie keer.* In dit fragment wordt de bij vraag 4 bedoelde melodie enige malen herhaald.

1p 5  Geef de technische term voor een dergelijke melodieherhaling.

.....

1p 6  Noem het interval waarmee deze melodie telkens eindigt.

.....

# Eindexamen Muziek havo 2002-I

havovwo.nl

---

cd1-track 7

*Je hoort een ander gedeelte twee keer.* De tekst en de vertaling staan afgedrukt.

- |                                 |                                     |
|---------------------------------|-------------------------------------|
| 1. Sat I wringing               | Ik was mijzelf aan het kwellen      |
| 2. Now chanting go, and singing | Nu ben ik aan het neuriën en zingen |

- 2p **7**  Welke meerstemmige schrijfwijze is toegepast in regel 1 .....  
en welke in regel 2?.....

cd1-track 8

*Je hoort dit fragment nog twee keer.* De tekst en de vertaling staan afgedrukt bij vraag 7.  
In regel 1 wordt een andere gemoedstoestand uitgedrukt dan in regel 2.

- 3p **8**  Beschrijf voor regel 1 aan de hand van twee aspecten hoe de gemoedstoestand (het kwellen) wordt uitgedrukt. Laat het antwoord op vraag 7 buiten beschouwing.

- 1 .....
- 2 .....

cd1-track 9

*Je hoort het slot drie keer.*

- 1p **9**  Uit welke tonen bestaat het slotakkoord? (Omcirkel het juiste alternatief.)
- A grondtoon
  - B grondtoon en tert
  - C grondtoon en kwint
  - D grondtoon, tert en kwint

## ■ W.A. Mozart - Klarinetkwintet, deel 1

cd1-track 10

De vragen 10 t/m 18 gaan over het eerste deel uit het klarinetkwintet van Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791). Dit deel staat in de hoofdvorm. Het is geschreven voor klarinet, twee violen, altviool en cello.

Van thema 1 staan de partijen van de eerste viool en de cello afgedrukt.

Thema 1

viool 1

cello

*Je hoort het begin twee keer.* Hierin wordt thema 1 herhaald. In die herhaling speelt de viool één noot op een andere toonhoogte.

- 1p **10**  Geef deze noot met een pijltje aan.

- 1p **11**  In welke toonsoort staat dit thema?

.....

# Eindexamen Muziek havo 2002-I

havovwo.nl

---

cd1-track 11

In het volgende fragment spelen drie instrumenten na elkaar een melodie. In deze melodie komt ook een sequens voor.

- 3p **12**  Door welke instrumenten wordt deze melodie achtereenvolgens gespeeld?  
*Je hoort het fragment twee keer.*

1 ..... 2 ..... 3 .....

cd1-track 12

*Je hoort eerst thema 1, daarna thema 2, en dit drie keer.*

- 2p **13**  Noem twee verschillen tussen de melodie van beide thema's.  
Ga bij je antwoord uit van thema 2.

1 .....

2 .....

cd1-track 13

*Je hoort drie keer thema 2 met zijn 'herhaling'.* Het wordt eerst door de viool gespeeld en vervolgens door de klarinet.

- 1p **14** ■ In welke toonsoort speelt de viool en in welke toonsoort speelt de klarinet grotendeels?  
(Omcirkel het juiste alternatief.)

viool      klarinet (grotendeels)

- |   |        |        |
|---|--------|--------|
| A | majeur | majeur |
| B | majeur | mineur |
| C | mineur | majeur |
| D | mineur | mineur |

- 1p **15**  Geef de technische term voor de speelwijze van de cello.

.....

cd1-track 14

In het volgende fragment wordt door de snaarinstrumenten drie keer hetzelfde ritme gespeeld. Ter oriëntatie staat de klarinetpartij afgedrukt.



ritme snaarinstrumenten

- 2p **16**  Noteer onder het notenvoorbeeld één maat van het ritme van de snaarinstrumenten.  
*Je hoort het fragment vier keer.*

# Eindexamen Muziek havo 2002-I

havovwo.nl

---

cd1-track 15

Het volgende fragment bestaat uit de doorwerking en het begin van de reprise. De doorwerking bestaat uit twee gedeeltes waarvan het tweede gedeelte het langst is. Dit is in het volgende schema weergegeven.



In het tweede gedeelte is duidelijk sprake van meer activiteit.

3p 17  Noem twee aspecten waardoor dit het geval is. Laat de dynamiek buiten beschouwing. *Je hoort dit fragment twee keer.*

1 .....

2 .....

cd1-track 16

*Je hoort het begin van de expositie, daarna het begin van de reprise, en dit twee keer.*

2p 18  Beschrijf het verschil met betrekking tot de *instrumentatie* van de melodie. Ga bij je antwoord uit van de reprise.

.....

## ■ W. Reneman - 'Serenade' voor bamboefluiten en gitaar

cd1-track 17

De vragen 19 t/m 26 zijn gebaseerd op een compositie voor drie bamboefluiten en gitaar van Wilfred Reneman (geb. 1955). De klank van een bamboefluit is vergelijkbaar met die van de blokfluit. In dit werk hoor je een sopraan-, alt- en tenorbamboefluit. De melodie en het ritme van de begeleiding zijn gebaseerd op een volksdans uit Armenië. Het werk staat in diverse onregelmatige maatsoorten, maar de  $\frac{5}{4}$  maat komt het meest voor.

Je hoort de intro en het begin van couplet 1.

1p 19 ■ Welk van de onderstaande motieven wordt bijna voortdurend door de gitaar gespeeld? (Omcirkel het juiste alternatief.)



1p 20  Geef de technische term voor zo'n begeleidingsfiguur. *Je hoort het fragment drie keer.*

# Eindexamen Muziek havo 2002-I

havovwo.nl

---

cd1-track 18

Je hoort het begin van couplet 1 nog vier keer. De melodie ervan is afgedrukt.



1p 21  Omcirkel in het notenvoorbeeld de noot die wordt versierd.

De gitaar speelt bijna voortdurend dezelfde toon of het octaaf ervan.

1p 22  Zet een pijltje bij de noot waar de gitaar voor het eerst een andere toon speelt.

cd1-track 19

Je hoort dit fragment nog één keer. Het notenvoorbeeld is nogmaals afgedrukt.



1p 23  Wat is de grondtoon? (Noem de notennaam.)

.....

1p 24  Binnen welk interval speelt deze melodie zich af?

.....

cd1-track 20

Je hoort een fragment dat bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel lijkt veel op het zojuist beluisterde coupletgedeelte en bestaat uit acht maten. Het tweede onderdeel wijkt sterk af van het eerste.

3p 25  Noem drie verschillen tussen beide onderdelen. Ga bij je antwoord uit van het tweede onderdeel. Een antwoord als 'De melodie is anders' is niet voldoende.

*Je hoort het fragment drie keer.*

1 .....

2 .....

3 .....

cd1-track 21

*Je hoort een fragment, dat bestaat uit de laatste vier maten van een couplet en de coda, twee keer.*

3p 26  Geef aan hoe de coda wordt gerealiseerd (twee aspecten).

1 .....

2 .....

## ■ F. Schubert - Der greise Kopf

cd2-track 1

De vragen 27 t/m 34 gaan over het lied 'Der greise Kopf' van Franz Schubert (1797–1828). Het is afkomstig uit de cyclus 'Die Winterreise'. De inhoud is in het kort: een man ziet zichzelf met sneeuw op zijn hoofd en denkt dat hij nu een oude man is geworden. Als de sneeuw smelt realiseert hij zich dat hij nog jong is en veel levenservaring mist.

*Je hoort twee keer de instrumentale inleiding. De melodie is afgedrukt.*



In de begeleiding klinkt in elke maat één akkoord.

2p **27**  In welke maten wordt dat akkoord als een arpeggio gespeeld?

.....

1p **28**  In welke toonsoort staat dit fragment?

.....

cd2-track 2

Je hoort deze inleiding, gevolgd door de eerste zangregel. De melodie van de inleiding wordt daarin grotendeels herhaald.

1p **29**  Geef in het notenvoorbeeld bij vraag 27 met een pijl aan waar de zanger voor het eerst een andere toonhoogte zingt.

*Je hoort het fragment twee keer.*

cd2-track 3

*Je hoort de eerste zangregel en het vervolg erop twee keer. Dit vervolg komt voort uit de gezongen melodie.*

2p **30**  Licht dit toe.

.....

cd2-track 4



da glaubt' ich schon ein Greis zu sein, und hab' - mich sehr - ge - freu-et.

Van het volgende fragment is de melodie afgedrukt, maar op één plaats is een voorteken weggelaten.

1p **31**  Noteer dit voorteken voor de betreffende noot.

*Je hoort het fragment drie keer.*

cd2-track 5

*Je hoort een kort fragment drie keer.*

1p **32**  Geef de term voor de manier waarop de zangpartij en de bastonen van de piano zich ten opzichte van elkaar bewegen.

.....

# Eindexamen Muziek havo 2002-I

havovwo.nl

---

cd2-track 6

Van het volgende fragment is de tekst afgedrukt. Deze regels worden gevolgd door een naspel.

Wer glaubt's? Und meiner ward es nicht auf dieser ganzen Reise,  
auf dieser ganzen Reise!  
(Naspel met slotakkoord)

- 2p **33**  Geef voor de twee onderstreepte lettergrepen èn voor het slotakkoord van het naspel aan of de daar gespeelde akkoorden majeur of mineur zijn.  
*Je hoort het fragment drie keer.*

Reise 1e keer	Reise 2e keer	slotakkoord
.....	.....	.....

cd2-track 7

Je hoort een langer fragment van dit lied in twee verschillende uitvoeringen.

- 3p **34**  Noem twee verschillen tussen beide uitvoeringen.  
Ga bij je antwoord uit van uitvoering 2.  
*Je hoort de beide fragmenten één keer.*

1 .....

2 .....

## Beck Hansen - Nicotine & gravy

cd2-track 8

De vragen 35 t/m 42 gaan over een nummer van de popartiest Beck Hansen en zijn groep. De tekst gaat over een soort nachtmerrie waarin de zanger zijn verstand lijkt te verliezen. Naast het gebruikelijke popinstrumentarium maakt hij in dit nummer veel gebruik van samples en andere elektronische geluiden.

*Je hoort de intro drie keer.*

- 3p **35**  Noem drie instrumenten die er klinken naast de elektronische geluiden.

.....

cd2-track 9

De tekst van couplet 1 staat afgedrukt.

I'll be your chauffeur on a midnight drive  
It takes a miracle just to survive  
Buried animals call your name  
You keep on sleeping through the poignant rain

De manier van zingen in de tweede helft van elke regel is steeds hetzelfde en verschilt van het zingen in de eerste helft.

- 2p **36**  Beschrijf de manier van zingen in de tweede helft van elke regel.  
*Je hoort het fragment twee keer.*

.....

# Eindexamen Muziek havo 2002-I

havovwo.nl

---

cd2-track 10

*Je hoort twee keer een fragment dat bestaat uit de laatste twee regels van couplet 1 en de eerste twee regels van het refrein.*

- 2p **37**  De zangstem voert in het refrein het *ritme* duidelijk anders uit dan in het couplet. Beschrijf dit verschil in uitvoering. Ga bij je antwoord uit van het refrein.

.....

cd2-track 11

*Je hoort een tussenspel (waarin ook wordt gezongen) twee keer.*

- 2p **38**  Noem één verschil tussen de zangpartij en de strijkerspartij, gelet op de (globale) melodielijjn.

.....

cd2-track 12

Van een ander tussenspel staat het ritme van de strijkers genoteerd.

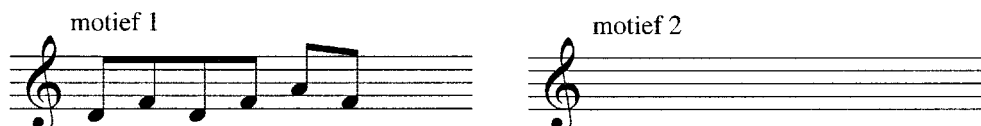


- 1p **39**  Omcirkel de noot die vooraf wordt gegaan door twee korte noten.  
1p **40**  Noem het interval tussen de twee met pijlen aangegeven noten.  
*Je hoort het fragment drie keer.*

.....

cd2-track 13

Het derde refrein wijkt af van de vorige twee refreinen.  
In dit refrein worden afwisselend twee motieven gezongen, beide in achtste noten.  
Motief 1 is gegeven. De klank is een halve toon lager dan de notatie.



- 2p **41**  Noteer de melodie van motief 2. Het ritme is gelijk aan dat van motief 1.  
*Je hoort het fragment drie keer.*

cd2-track 14

Je hoort het eind van het fragment van vraag 41 met het vervolg. In dit vervolg wordt een nieuw zangmotief gezongen met de tekst "I don't wanna die tonight".

- 3p **42**  Noem twee verschillen tussen dit nieuwe motief en de zangmotieven van vraag 41. Ga bij je antwoord uit van het nieuwe motief.  
*Je hoort het fragment drie keer.*

1 .....

2 .....



## ■ L. Andriessen - 'M is for man, music, Mozart', Instrumental I

cd2-track 15

De vragen 43 t/m 50 gaan over een instrumentaal gedeelte uit een compositie van Louis Andriessen (geb. 1939). Deze compositie is geschreven in 1991 voor een televisiefilm waarin de componist zijn muzikale visie op Mozart geeft. In het werk komt dan ook een aantal melodieën van Mozart voor.

De vragen 43 t/m 45 gaan over het begin, dat opgebouwd is uit drie gedeeltes.

*Je hoort het eerste en tweede gedeelte van het begin drie keer.*


2p **43** □ Welk instrument en welke instrumentengroep spelen hier naast de saxofoons?


.....

cd2-track 16

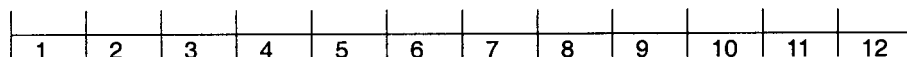
*Je hoort het derde gedeelte van het begin drie keer.*

Hierin wordt twaalf keer een motief gespeeld.

Tien keer is het motief in  $\frac{4}{4}$  maat: 

Twee keer is het motief in  $\frac{3}{4}$  maat: 

2p **44** □ Zet in onderstaand schema een kruisje bij de motieven die in  $\frac{3}{4}$  maat worden gespeeld.



cd2-track 17

*Je hoort twee keer het begin dat, zoals gezegd, uit drie gedeeltes bestaat.*

In alle drie de gedeeltes is -de ene keer op de voorgrond, de andere keer op de achtergrond- een bepaald muzikaal element bijna steeds aanwezig.

2p **45** □ Beschrijf dat element.

.....

cd2-track 18

Het volgende fragment bestaat uit drie gedeeltes.

Van het a-gedeelte staat het begin afgedrukt (een halve toon lager dan de werkelijke klank).



1p **46** ■ Wat is het vormschema? (Omcirkel het juiste alternatief.)

*Je hoort het fragment drie keer.*

- A a – b – a
- B a – b – a'
- C a – b – b'
- D a – b – c

# Eindexamen Muziek havo 2002-I

havovwo.nl

---

cd2-track 19

*Je hoort een ander fragment één keer.*

- 3p **47**  Noem één verschil tussen de motieven van de pianopartij enerzijds en die van de blazerspartij anderzijds.

pianopartij .....

blazerspartij .....

cd2-track 20

Het volgende fragment is vergelijkbaar met het zojuist beluisterde fragment, maar nu neemt de spanning toe.

- 3p **48**  Noem twee manieren waarop dat gebeurt. Laat de dynamiek buiten beschouwing.

*Je hoort het fragment drie keer.*

1 .....

2 .....

cd2-track 21

*Je hoort het volgende fragment twee keer. Aan het eind van dit fragment verandert de pianopartij.*

- 2p **49**  Wat speelt de piano aan het begin en wat aan het eind?

begin .....

eind .....

cd2-track 22

*Je hoort het slot drie keer. Hierin wordt door de baspartij, de saxofoon en de trompet naar het slot toegewerkt. De baspartij doet dit door middel van een dalende melodielijn.*

- 3p **50**  Beschrijf op welke manier de saxofoon- en de trompetpartij *naar het slot toewerken*.

saxofoon .....

trompet .....